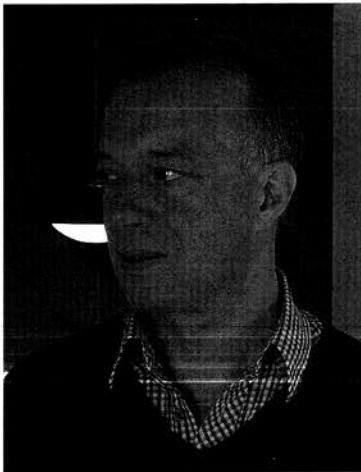

Maskeraden i S:t Petersburg

Putins pojkar på Fallskärmstruppernas dag

MAGNUS MÖRCK är docent i etnologi vid Göteborgs universitet. Han presenteras utförligare vid sin introducerande artikel i början av tidskriften.

i S:t Petersburg, mellan Vinterpalatset och den gula generalstabsbyggnaden ligger Palatstorget som är fullt av folk, militärer tycks det, en sommardag 2003. Fast intrycket är mer kaotiskt än vad man förväntar sig av en militärparad. Det visar sig vara en återförening för veteraner och olika årgångar av värnpliktiga. Klädseln är en blandning av civilt och militärt. Somliga ser ut som otäcka stridisar, andra som stora barn, som sjömatrosar, gayikoner eller glada gondoljärer från Venedig. Fallskärmstruppernas dag signaleras av flaggor med en vit fallskärm med gula flygplan mot en blå himmel. Torget är gjort för parader och högtidlig-hållanden och i dess mitt tronar en väldig kolonn till minne av segrarna över Napoleon. Viktiga delar av revolutionshistorien ägde rum här – massakern på fredliga arbetare 1905 och stormningen av Vinterpalatset 1917. Trappstegen som omger kolonnen mitt på torget är tribun för hedersgardet av gamla kämpar från andra världskriget, fullhängda med medaljer. Rakt och prydligt bär de fallskärmstruppernas blåa basker på grånade skallar. Framför dem står aktiva befäl, höga officerare i elittrupper som stridit för Putin i Tjetjenien med förfärande förödelse som följd. En kameraman från teve går in på för att filma en spänstig officer i kamouflageuniform och stor skärmmössa som avslutar mötet. Publiken skingras och stämningen präglas av iver, här söker man kors och tvärs efter bekanta ansikten. Det som följer är känslolösamma återseenden och många poserar i grupp för varandras kameror. Man har klätt upp sig för varandras blickar och nu blir detta minnesvärda till fotografier. Tjetjenien och missförhållandena, nöden och pennalismen inom det ryska försvaret verkar i det här ögonblicket långt borta. Men måste man alltid ansluta till

konventionen att framställa livet i Ryssland med mörka färger?

Syftet med den här artikeln är att syna uniformens roll i skådespelet på torget. Hur går det till när den normerade dräkten tas isär plagg för plagg för att sedan forma nya meningar? Och omvänt: hur styr uniformen genom de modehistoriska inskriptioner den bär med sig och påtvingar betraktaren? Analysen sker med kritisk maskulinitetsforskning och performance studier som förebild.¹ Att maskulinitet är något föränderligt och mångskiftande är ett återkommande tema i mansforskningen. Med hegemonisk maskulinitet menas de former av maskulinitet som effektivast stödjer en manlig dominans som dessutom är tydligt heteronormativ i sin marginalisering av homosexualitet (Connell 1996). Styrka, uthållighet, självkontroll och auktoritet är exempel på ideal och normer som i många samhällen genom ständig upprepning kommit att knytas till individer med manliga kroppar. Soldaten är en subjektsposition, ett schema för uppträdande och handling, en materialisering i vapen och uniform och en viktig rollfigur i populärkulturella narrativ. Idealsoldaten är hård, tapper och manlig. Just därför är det intressant att lyfta fram en kostympraktik där soldater möjligen framställer andra normer än de gängse, både barnslighet och femininitet (Nordberg 2004). Samtidigt är det viktigt att notera hur det handlar om ett skeende som är begränsat i tid och rum. Att släppa kontrollen och gå in i positioner som är komiska och medför förlust av auktoritet kan också fungera som ett slags styrkeprov. Så diskuterar Kelly Farrell (2003) brittisk arbetarklassmaskulinitet i film-succén *Allt eller inget*, där arbetslösa män uppträdde som strippor. De gjordes till objekt, löjliga figurer i underordnad posi-

tion för kvinnliga blickar. Men de tar ändå hem spelet och stärker sin bräckliga maskulina status just genom att de vågat sätta sig själva på spel. Maskulinitet måste ständigt göras på nytt i en förkroppsligad performance, fast utfallet är aldrig garanterat.

Mitt bildmaterial från torget använder jag som visuell etnografi (Pink 2002). Av ett tjugotal fotografier framgår klädsel på ett par hundra individer i ganska god detalj. I solen avtecknade sig allt skarpt och fint och mina etiska betänkligheter mot att fotografera försvann när jag märkte att det togs bilder på alla håll. Metodvalet kändes attraktivt därför att det verkade kunna belysa fenomen som inte lämpar sig väl för intervjuer. Privata reflektioner och minnesspussel har inte mycket gemensamt med folkmassor i orolig rörelse och tillfälliga gester.

UNIFORMENS SYNTAX

Klädda kroppar är materialiserade normer. Uniformen utgör ett slag av dräkt där normerna har en säregen form, ett förnekande av dominerande ideal att uttrycka individuell identitet eller en egen smak. Utöver militära uniformer finns religiösa och en mängd professionella uniformer för olika yrken och utbildningar. Så kallade profilkläder som bärs av alla på ett visst företag har blivit en vanlig företeelse. Uniformstraditionerna har ofta tydlig könsladdning och auktoritet förmedlas av militära och polisiära plagg med tydligt maskulina snitt. Detta skapar en ambivalens kring kvinnor i uniform – är de goda företrädare för sitt yrke tack vare eller trots sin femininitet, skriver Cecilia Åse (2000) i sin avhandling om poliser. Men det är inte bara det synliga

uttrycket som formas av uniformen, menar Jennifer Craik (2005). Plaggen ska vårdas och bäras på bestämda sätt. Uniformsreglementet för den svenska försvarsmakten, UniR, är på över 300 sidor med en skur av nya instruktioner på varje sida. Uniformen är ett helt program för handling som upprätthålls genom återkommande inspektioner. Pacifistiska diskurser om militarism fokuserar istället kläddressyren som avskräckande exempel på hur individen utplånas för att kunna bli en lydig robot. Ibland framstår uniformer som positiva, som uttryck för ädla dygder och en efterlängtnad ordning. När amerikanska trupper stred mot nazisterna i Europa blev deras klädesplagg positiva fetischer, till exempel t-shirten och Eisenhowerjackan (Brunel 2002). En Algotskatalog för fritidskläder från 1950-talet innehåller både den sistnämnda och andra plagg döpta efter olika allierade ledare (Algots u.å.). I modesammanhang är krig och ledig fritid inga givna motsatser. De militära uniformerna har länge varit en viktig källa till nyheter inom modet. Prydnadsknappar, slag och symmetriskt placerade fickor är typiska exempel, liksom för övrigt ryggsäckar och axelväsor (Aspesi 2000). På senare år har de militära uniformernas inflytande på modet snarast ökat genom combatbyxor och kamouflage.

Just för att uniformen ligger i en zon där individens trohet mot den institutionella normen provas så laddas den med ett särskilt kittlande intresse för möjliga övertramp. Ungdomligt protestmode brukar därför inte sällan utnyttja uniformsplagg (Craik 2005). Uniformer används också för att driva med anständigheten – i sexuella rollspel, för att framställa relationer av makt och underordning där plaggen tydligt signalerar övergången till en

alternativ verklighet för bäraren (Steele 1996). Normer tigger alltid om att bli åsidosatta, för inget uttryck kan bli starkare eller mer (förment) individuellt. Dessutom behöver varje normbevarare sin samling av avvikare för att inpränta ordningen och regimen och dess upprorsmakare är därför inte sällan indragna i symbios. När uniformen tar på sig att uttrycka normer som heterosexualitet, maskulinitet, styrka, mod och psykisk balans så finns övertrampen ofta precis runt hörnet.

Av de människor som är i rörelse på torget är det nästan bara officerare som bär full uniform. De dirigerar händelseförloppet och pratar åt olika håll med manskap och underbefäl, åldringar och ungdomar. De utstrålar auktoritet och behandlas respektfullt. En annan kod gäller för manskap och underbefäl som är 30–40 år och går in rollen som veteraner, betonat maskulina. På fötterna har de tunga militärkängor som de flesta av mötesdeltagarna ratat för sandaler och lågskor. Veteranerna har skjortor eller jackor och byxor i kamouflagemönster, med ett flertal medaljer eller färggranna tygmärken som representerar förtjänsttecken nålade till bröstet. Ändå är det inte en komplett uniform som visas upp. Ofta saknas mössan och det gör att de inte ser ut som väldisciplinerade soldater. De här männen ser litet farliga ut. De sitter tungt och framåtlutat och härmar varandras hållning. Åtskilliga har mörka solglasögon, precis som Schwarzenegger som uppträder i sin nya film dubbad till ryska på biografen Aurora en bit bort på Nevsky Prospect. Visserligen är de obeväpnade, men klädsel och hållning är så kärv att man får intryck av att de ändå har vapen alldeles inom räckhåll. I den här kategorin finns inga kvinnor, vilket inte betyder att det vore en omöjlighet. Senare på dagen, på en ut-

Här har uniformerna utnyttjats till en militär fritidslook, långt från reglementsenlig klädsel men lämplig som bakgrund för alla medaljer. Det militäriska bejakas, men i en märkligt individualiserad form. Alla ser olika ut – tvärsemit syftet med uniformen. Foto: Magnus Mörck.

flyktsbåt, sitter vi, jag och min fru, bredvid en medelålders kvinna i full fältuniform. Ett antal förtjänsttecken blänker på bröstet. Hon är underofficer och bredvid rör sig hennes son som är i yngre tonåren, även han i fallskärmstruppernas kläder.

Mötesdeltagarnas stora flertal är i värnpliktsåldern, mycket yngre än det gamla hedersgardet, de medelålders veteranerna eller officerarna. Bland dem finner jag en handfull män och en liten flicka som står i ring och pratar. I bakgrunden syns Vinterpalatsets färgglada fasad. Flickan är kanske tio år och håller sig tätt till sin pappa. Håret är i en rosa snodd och hon har en blå jeanskjol i nästan samma ton som pappas militärbasker. Ingen av de

ändå en sammanhållen grupp: fem bär försvarets blåvitrandiga undertröja på överkroppen, fem bär fallskärmstruppernas blåa basker med olika förgyllda märken. Mössorna sitter långt tillbakaskjutna i kontrast till den reglementsenliga horisontella placering som också förekommer på torget. Mössorna har formats så att de liknar sjömannens klassiska rundmössa. De forna elitsoldaterna närmar sig barnslighet och femininitet och det är detta intryck som befästs av det visuella panoramat över torget. Blickar har utväxlats och den enskilde rättar in sig efter den showiga och uppsluppna stilen. Över hela torget guppar horisontlinjen av roliga blåa baskrar, berövade sitt auktoritativa stuk.

flageskjortan. Avkläddheten spelar på sex, kroppen öppnas med ärmlösa linnen, många har kortbyxor. Undertröjan har en laddning genom att ligga tätt mot huden. Kroppslighet döljs och framhävs samtidigt, ett helt annat sätt än att gestalta än fältuniformens tunga veckstruktur.

MED MÖSSAN KÄCKT PÅ SVAJ

Den randiga undertröjan eller linnet bärs av flera vapenslag i Ryssland och infördes i slutet av 1800-talet i flottan tillsammans med den nya flottistuniform som anknöt till brittiskt mönster – den då regerande supermakten. Rund mössa och en knapplös blus, bussarongen, med en utvikt stor krage har blivit ett ständigt inslag mode-sammanhang (Bøgh 1999; Mårtens 1999;

Berggren Torell 2003). Nästan omgående blev sjömansdräkten en nyhet som lanse-rades för barn. Den var ett uttryck för en borgerlig vurm för att klä barn i lägre samhällsklassers kläder. Senare blev den ett exempel på reformdräkt som knöt an till barnets lust att röra sig. Den såldes färdigsydd i massupplaga och var lättsydd för mödrar som inte hade råd. Dräkten hade en klassöverskridande glamour och förekom både bland societet och i arbetar-kvarter. Thomas Manns novell "Döden i Venedig" från 1912 är ett tidigt exempel på något som senare skulle bli vanligt: sjömansdräkten knyts till den vuxnes sexualiserande blick på ett barn. Sjömans-kostymen var ett unisexplagg med samma överdel för både pojkar och flickor. Sprid-ningen av dräkten borgade för en popu-lärkulturell karriär som fortsätter än – till

Baskermössan och den randiga tröjan upprepas i alla möjliga kombinationer. Det charmiga paret mitt på bilden diskuteras i texten. Foto: Magnus Mörck.

nyligen var Håkan Hellström ett exempel. I revyer och senare på film och teve blev sjömansfiguren ett stående inslag. Tecknade serier från *Kalle Anka* till mangaserien *Sailor and Moon* och en mängd figurer i barnböcker och har ytterligare bidragit att knyta sjömansdräkten till det humoristiska facket. I Japan blev den en viktig symbol för modernisering och förebild för kvinnliga skoluniformer och senare ämnet för en hel pornografisk genre.

Den randiga tröjan har inte ingått i de flesta länders flottistuniformer utan istället uppstått som ett parallellt fenomen av strandmode (Pastoreau 1999). Under impressionismens friluftsmåleri var glada roddare i randiga tröjor ett återkommande motiv. Denna utstyrsel spelar också en nyckelroll när modeskaparen Chanel lanserade raka herrbyxor för damer på 1920-talet (Brunel 2002). Överdelen var en liten randig tröja i blått och vitt – senare buren av många kändisar, exempelvis Picasso. Sjömanskostymen är ett slags frilytande tecken som hela tiden tycks kunna inordnas i nya diskurser. En rad ambivalenser skapar intresse – blandningen av barn och vuxen, manligt och kvinnligt eller olika samhällsklasser. Sexualiteten är också satt under förhandling – något som ska tas upp i slutet av artikeln.

Sjömanskostymerna som tagit över Palatstorget citerar ett komiskt och folkligt omhuldande av denna figur. Han är en vagabond, barnslig och okomplicerad, utan status, men utrustad med ett gott humör. Så framstår sjömännen i *Säg det med sång* (1945) där matroserna på permission, Gene Kelly och Frank Sinatra, regelbundet brister ut i välkoreograferade sång- och dansnummer. Kelly är den lite mognare av de två som bussigt tar hand om sin bortkomne vän som är i beråd och

undrar hur man ska göra för att få en flicka. Han får se hur det ska se ut – snett på huvudet och ner över ena ögat ska mössan sitta. Det rätta stuket är avgörande för intrycket. Sinatras figur tar efter, men lär sig aldrig riktigt det här med mössan. Den envisas med att åka bak i nacken och luggen burrar upp sig, precis så komiskt och litet barnsligt som man kan se överallt på Palatstorget. Något solklart idiom är det inte, men mössans vinkel är ändå ett sätt att fixa en manlig look, som frisören som klipper fram maskulinitet eller femininitet i Marie Nordbergs artikel till detta nummer. I Ryssland finns andra figurer att rimma på sjömansdräkt än i Västeuropa. Sjömannen är en nyckelfigur i den gamla officiella revolutionsberättelsen. Stormningen av Vinterpalatset genomfördes till stor del av flottister. Den mest kända revolutionsfilmen, Eisensteins *Pansarkryssaren Potemkin* (1925) skildrar ett myteri i Tsarens flotta år 1905. Filmen använder uniformen väldigt medvetet för att betona kollektivet. Dräkten visas stor och tung och matroserna görs kroppsligt lika både varandra och arbetarna på landbacken, medan klassfienderna istället får framträda i strama och åtsittande plagg. Alla Potemkins matrosar bär mössan rakt på huvudet – så skapas verkligen ett sammanhållet intryck med kostymens hjälp. Det pågående spektaklet på Palatstorget kan inte annat än påminna om Potemkin, men det blir inte någon bekräftelse av den revolutionära berättelsen.

FRÅN UNISEX TILL HOMO

Bredvid sin kille står en flicka i solkläder, tunn batikmönstrad kjol och en topp som blottar en navel piercad med ett guld-

Ryska fallskärmsjägare firar kamratträff på Palatstorget i allt annat än korrekt uniformering. Flaggan visar vapenslagets symbol och i bakgrunden skimtar höga officerare. Foto: Magnus Mörck.

smycke. Kisande söker hennes sällskap med blicken i mängden. I jeans och en blå skjorta matchar han flickvännens kläder väl. Bägge sticker ut genom att inte ha något plagg som anknyter till uniformen men i resten av bildfältet syns femton män som alla bär randiga linnen, med eller utan den roliga mössan. På en annan bild bland många män syns två kvinnor – den ena i kjol och blus, den andra i enfärgat linne och avklippta jeans. Bägge har militärbaskern, men ser ändå feminina ut eftersom den inte har någon tydlig vare sig maskulin eller feminin laddning. Den får sitt uttryck genom hur den bärs. De flesta männen på torget har faktiskt mössan precis som de här kvinnorna.

Några män och kvinnor har klätt sig för att tydligt visa att de hör ihop. En kille i basker bär på fallskärmstruppernas flagga, medan tjejen bredvid tycks helt civil – tills det framgår att hon faktiskt har en randig tröja, men hoprullad om axlarna. De har alltså delat på en komplett maskeradutrustning. Lite längre bort står

ett annat par, bägge i jeans, identiska randiga linnen och baskern på huvudet. De ser ut som de haft roligt när det klätt sig för dagen. Mellan dem syns flaggan, fallskärmstruppernas i grönt och blått på en lång stång. Genom att klä sig lika så har ett unisexideal förverkligats. Efter ytterligare letande återfinns fler exempel på unisextemat. En kille i randigt linne står tätt intill en flicka i elegant vit blus och vita byxor. Hon har inga militära plagg – men bägge har samma frisyra, i kortsnaggad militär stil, också ett slags gemensam uniform och en tydlig rörelse mot unisex.

Könsöverskridande är inte enda strategi. Mitt på en av bilderna står ett väldigt iögonenfallande par av man och kvinna. Han är vältränad och klädd i svarta tunna byxor och linne som är verkligt djärvt i genomskinligt syntetmaterial. Mössan sitter käckt på nacken. Han lyfter fram en annan sida av sjömansfiguren än den troskyldiga och sunda pojken eller flickan. Det är den homosexuelle ikonen, precis som huvudpersonen i *Matrosen och*

stjärnan, Fassbinders filmatisering av Jean Genets berömda roman från 1940-talet. En mängd representationer av homosexuella figurer har utgjorts av sjömän – en anspelning på det slutna fartyget där homosocialiteten kan tänkas övergå i sexuella handlingar. Sjömannen hör ihop med polisen, byggjobbaren, cowboyen och flera andra utpräglade maskulina roller som figurerat i olika homosexuella genrer, förebilden är kanske musikgruppen Village People (Brunel 2002). Ett färskt exempel är homoerotisk konst från Cocteau till Tom of Finland och Pierre et Gilles – som just gett ut en bok på temat på bildförlaget Taschen (2005). I olika kollektioner har designern Jean Paul Gaultier återkommit till sjömansmodet med homosexuella och androgyna teman (McDowell 2000). Om killen på torget är klädd som en homosexuell ikon så kan man fråga sig hur han kan tolereras i den här miljön, detta torg fullt av elitsoldater. Ja, han lägger kärvänligt en hand på höften på en kvinna som iscensatt en kompletterande rollfigur som heterosexuellt alibi. Hon är solbränd och det glamorösa blonda håret faller ner över axlarna. Klänningen är leopardmönstrad och grovt avriven nertill för att understryka motivet av en skinnfäll. Bägge spelar på sex via gångbara klädesplagg. De är ett par, samtidigt som den blåa baskern sorterar in dem under dagen och tillfället: kamratträff för Putins pojkar.

SLUTSATSER

Det finns flera olika rörelser i kostymdramat på Palatstorget. En går mot att ge uniformen ökad tyngd genom att posera som stridis, att göra mer av det ruvande och hotfulla i kamouflagekläderna. Den

andra rörelsen river av uniformslagren och blottar en skojig sjömansfigur. Att par och grupper uppträder i likartade varianter av kostymering visar att andra sociala relationer plötsligt placerats före lojaliteten till försvarsmakten – en kamratkrets eller män och kvinnor som visar sin samhörighet genom en unisex-klädsel. Sett utifrån maskulinitet som auktoritet är de många barnkarikatyrerna intressanta eftersom de så tydligt tar avstånd från sådana anspråk. Man framställer en särskild ledighet och avspändhet, man värjer sig mot krav – vilket annars är maskulinitetens drivkraft, det hierarkiska, spända, viljan att tävla och överträffa. Själva avslutningen på torget måste ändå tolkas som ett stöd för militären. Ingenstans syns några protester mot Putin. De rullstolsbundna och invalidiserade, de stupade på slagfälten finns inte här. Höga militärer som slutit upp finner sig också synbarligen väl tillrätta. Här har normerna bara tillfälligt satts ur spel, kanske för att lika mycket hävda den disciplin som ska råda alla andra dagar. Leken med uniformsplaggen är inte heller fri, den följer dräkt-historiska diskurser som citeras och återkallas som den glade sjömansgossen, Renoirs lyckliga roddare eller käcka gondoljärer.

Repertoaren är bred, men vissa infall lyser med sin frånvaro i maskeraden på Palatstorget, eftersom heteronormativiteten inte utmanas. I en studie av gamla amerikanska foton av manlig vänskap visar David Dietcher (2005) hur sentimentala relationer mellan män kunnat framställas innan homosexualiteten började utmålats som ett sådant hot. En kombination är sjömannen som poserar med en man som klätt ut sig till kvinna. Det ser man inte på Palatstorget. Där finns både män och kvinnor och de kan som beskri-

vits uppträda i kombinationer som antingen tar fasta på heterosexuallitet eller visar en nedtonad, syskonlik framtoning i unisexutformning. Många av männen har klätt ner sig så att de ser barnsliga ut, kanske också feminina. Men dessa ingår aldrig i tvetydiga kombinationer med andra män där de riskerar att bli synligt underordnade. Männen på torget slappnar av, men med en reservation som tryggar en obligatorisk heterosexuallitet.

NOT

¹ Tillsammans med Maria Tullberg undersöker jag inom projektet "Den dekorerade mannen" herrmode i en annan form av publik föreställning där en uniformliknande klädkod råder, nämligen bolagsstämmor. Se föregående nummer av *Kulturella Perspektiv*. En annan del av projektet presenteras i Marie Nordbergs bidrag till detta nummer.

LITTERATUR

- Algots u.å. Katalog i nytryck 1992. Borås: Textil-museet.
- Aspesi, Natalia, 2000. "Military Style. The Reappearance of Uniforms in the Icon of Masculinity." I: *Material Man. Masculinity, Sexuality, Style*. New York: Harry N. Abrahams Inc.
- Berggren Torell, Viveka, 2003. *Stass och støj. Barnkläder på 1900-talet utifrån mormors minnen och museers material*. Göteborg: Etnologiska föreningen i Västsverige.
- Brunel, Charlotte, 2002. *The T-Shirt Book*. New York: Assouline.
- Bøgh, Per 1999. *Fra busseronne til matroskrave. Sømandens tøj gennem tiderne*. Stenstrup: Skip forlag.
- Connell, R.W. *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos.
- Craik, Jennifer, 2005. *Uniforms Exposed. From Conformity to Transgression*. Oxford: Berg.
- Dietcher, David, 2005. *Dear Friends. American Photographs of Men Together 1840-1918*. New York: Harry N. Abrahams.
- Eisenstein, Sergej, 1925. *Pansarkryssaren Potemkin*. Goskino.
- Farrell, Kelly, 2003. "Naked Nation. The Full Monty, Working-Class Masculinity, and the British Image." I: *Men and Masculinities*, oktober 2003.
- McDowell, Colin, 2000. *Jean Paul Gaultier*. London: Cassell & Co.
- Mårtens, Ylva (red.), 1999. *Sjömanskostymen*. Stockholm: Sjöhistoriska museet och Raster Förlag.
- Nordberg, Marie. "Kvinnlig maskulinitet" och "Manlig femininitet". En möjlighet att överskrida könsdiktomin? I: *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 1-2:2004.
- Pastoureau, Michel, 1998. *Ränder. Rändernas och de randiga tygernas historia*. Stockholm/Stehag: Symposion.
- Pierre et Gilles, 2005. *Sailors & Sea*. Köln: Taschen.
- Pink, Sarah, 2001. *Visual Ethnography*. London: Sage.
- Sidney, George, 1945. *Säg det med sång/Anchors Away*. Metro-Goldwyn Mayer Inc.
- Steele, Valerie, 1996. *Fetish. Fashion, Sex & Power*. Oxford: Oxford University Press.
- Uniformsreglemente för Försvarsmakten (UniR FM). 1999 års utgåva. Försvarsmakten: Stockholm.
- Åse, Cecilia, 2000. *Makten att se. Om kropp och kvinnlighet i lagens namn*. Lund: Liber.

SUMMARY

*The Masquerade in S:t Petersburg
Putin's Boys on the Day of the Airborne Forces*

The uniform is a form of dress meant to standardize the appearance and express loyalty towards the institution. However, in the case discussed, a reunion of Russian paratroopers in 2003, the situation is more complicated. Using the method of visual ethnography a few tendencies in this masquerade are outlined in relation to theories of critical masculinity and history of fashion. Some participants chose to emphasise a warrior-like look, while others declined authority and discipline by appearing in underwear and refashioning berets to funny sailor's caps.